

Historický exponát z Dolu Nosek v Tuchlovicích – památka na důlní havárii

Dne 23. září 1960 došlo na Dole Nosek v Tuchlovicích k důlnímu neštěstí. Jednalo se o největší havárii v historii kladenských dolů, čímž se důl nesmazatelně zapsal do historie důlních katastrof. Při této tragické události, která byla způsobena důlním požárem, zahynulo 20 horníků, jejichž jména si můžeme dnes připomenout na pomníku v hornickém skanzenu na Dole Mayrau ve Vinařicích. Tento pomník nechal v roce

2008 zhotovit, na památku obětí této tragédie, Klub přátel hornických tradic Kladno.

K tragické události došlo v důsledku důlního požáru, který vznikl samovznícením uhlí na kříži chodeb 69. svážná a 16. úpadní ve III. úseku dolu zvaném Tuchlovický revír. Kouře z požáru pronikly postupně do sousedního II. úseku - Žehrovického revíru, kde byli kouřem zasažení pracovníci tohoto úseku.

Při této havárii zemřelo na následky otravy oxidem uhelnatým 20 horníků a dalších 54 horníků bylo oxidem uhelnatým přiotráveno.

Místo požáru je vyznačeno na výseku důlní mapy.

V epicentru důlního požáru byl takový žár, že došlo k roztavení důlní ocelové TH výztuže. Teplota zde musela přesahovat 1500 °C.

Kus této roztavené oceli je vystaven v expozici hornického skanzenu Mayrau.

Klubu jej věnoval přímý účastník této důlní havárie pan Ing. Štěpán Matula.

S Ing. Štěpánem Matulou jsem se osobně sešel a zachytil jsem jeho vzpomínky, které mi vyprávěl.

Ing. Štěpán Matula k této události, jako její pamětník, dodává:

v té době jsem, jako mladý inženýr, pracoval na Dole Nosek ve funkci zástupce vedoucího III. úseku.

Toho dne jsem sfáral do dolu v osm hodin a šel jsem do III. úseku. Když jsem došel na kříž 69. svážné a 12. větrní, zpozoroval jsem, že se v chodbě vyskytují bílé kouře. Ohlásil jsem toto dispečerovi a oznámil mu, že půjdu 12. větrní a po vtažné straně 79. svážnou na 16. úpadní. Když jsem došel na kříž 16. úpadní a podíval se doprava, uviděl jsem, že celá chodba je v plamenech. Požár doprovázel hlasitý hukot. Když jsem šel dál směrem k ohni, zjistil jsem, že se dostupnými hasícími prostředky nedá tento požár uhasit. Oheň postupoval tak rychle, že bylo jen otázkou času, že se rozšíří na kříž další chodby, čímž by došlo k zamoření pracovišť III. úseku. Požádal jsem druhého zástupce vedoucího, aby informoval hlavního inženýra s tím, že je nutné odvolat všechny pracovníky, nacházející se ve III. úseku.

Následně osádky pracovišť byly odvolány a lidé z pracovišť byli soustředěni v čerstvých větrech na VIII. překopu.

Po zjištění, že po přepočítání jsou všichni pracovníci v čerstvých větrech, vydali jsme se společně směrem k vtažné jámě.

Cestou k jámě jsme narazili na slabší kouře a následným měřením byla zjištěna koncentrace oxidu uhelnatého a to v

hodnotě 0,001 %. Jelikož jsme nevěděli, jak se může situace vyvinout, nařídili jsme osádce nasazení sebezáchranných přístrojů. Ukázalo se však, že ne všichni pracovníci si vzali sebezáchranné přístroje s sebou. Dva horníci, kteří přístroj neměli, se začali sápat na ostatní ve snaze jim sebezáchranný přístroj sebrat. Nastala tam prakticky rvačka. K zabránění nezvladatelné situace a paniky jsme znovu přeměřili koncentraci CO a zjistili jsme, že hodnota je opět pouze jedna tisícinu %. Byl jsem přesvědčen, že kouře směrem k jámě ustoupí. Abychom situaci definitivně uklidnili, dali jsme s mým kolegou naše sebezáchranné přístroje těm dvěma horníkům, kteří je neměli. Tím nastal mezi horníky klid a pokračovali jsme v chůzi směrem k jámě.

Skutečně po několika desítkách metrů kouře zmizely. Vydali jsme proto příkaz k sundání sebezáchranných přístrojů.

Po příchodu k jámě jsme uviděli při levém boku šachetního překopu řadu bílých prostěradel a došlo nám, že jsou to zřejmě mrtví horníci z II. úseku, do kterého kouře z požáru pronikly.

Byli jsme z toho naprosto zdrceni.

Po vyfárání jsem odjel na ubytovnu, lehl jsem si na postel a nebyl jsem schopen ničeho, ani si dát štamprdi.

Výsek důlní mapy III. úseku Dolu Nosek – místo požáru

Toto je ve stručnosti svědectví, jak jsem prožil onen tragický den.

V dalších dnech byl, v rámci likvidace požáru, celý III. úsek záchranáři na vtažné i výdušné straně uzavřen zděnými hráziemi.

Zhruba za dva měsíce, po udušení požáru a vychladnutí požářiště, byl III. úsek znovu otevřen a bylo pokračováno v jeho zprovoznění.

Při následných prohlídkách místa požáru vyšetřovacími orgány, které probíhaly v rámci vyšetřování jeho vzniku a kterých jsem se vždy zúčastnil, jsem často toto místo navštěvoval.

V místě, kde býval kříž z ocelové TH výztuže, se nacházela prázdná prostora bez výztuže o rozměrech řádově 6 x 7 metrů. Uhelná sloj byla vyhořelá až pod nadložní pískovec, který byl původně bílý, a vlivem žáru byl vypálen do červena. Uhlí na bocích chodby bylo zkoksovatělé a po ocelové výztuži zbyla pouze roztavená železná torza.

Na počvě, kde byly prohlubně, byly tyto vyplněny roztaveným a ztuhlým železem a připomínaly zamrzlou vodní hladinu.

Na připomínku tohoto neštěstí jsem si vzal kus ztuhlého železa, který jsem opatroval doma do dnešních dnů a který jsem věnoval Klubu přátel hornických tradic a který je vystaven v expozici hornického skanzenu na Dole Mayrau.

Podle vyprávění pana Ing. Štěpána Matuly

zaznamenal Ing. Josef Varhulík ✂

Co člověk, to originál...

Šachta byla nejen jako prostředek k výkonu zaměstnání, ale pro většinu havířů se stala drogou.

Když havíř marodil a musel být doma, začali ho za nějaký čas pálit křampy a celý nervozní se těšil do práce. A když přišel ten den, kdy mohl zase sfárat, těšil se na to jak malé děcko. Laik si nyní řekne, co ho tam táhlo? Tma, stresující prostředí, teplo, prach a relativně velká možnost nebezpečných jevů. Ano, to vše můžeme potvrdit, je ovšem na druhou stranu nutno říci, že to prostředí v dole je neopakovatelné. Neopakovatelní a jedineční jsou sami lidé v dole, tedy havíři. Co člověk, to originál. A tak vám o některých něco prozradím.

V daném úseku nás na směně pracovalo kolem sedmdesáti havířů, zámečnicků, elektrikářů, dopraváři, střelmistři a několik pomocných profesí.

Tak tedy například Olda Jirka pracoval na družstvu 310 a nikdo mu neřekl jinak než Uzenáč. To proto, že se snad s cigaretou narodil a tudíž byl cítit kouřem na sto honů. Jednou ráno nepřišel do práce a po šachtě

se rozneslo, že v noci zemřel, že u nich byla sanita. Na důkaz solidarity se v kantýně po směně začalo vybírat na věnec. Dávali všichni co jej znali, i ti co jej skoro neznali. Vybralo se asi dva a půl tisíce korun. Třetí den po úmrtí vyfáráme po směně a jako obvykle hurá do kantýny. Krve by se v nás nedořezel. U stolu vedle výčepu sedí, proboha snad ne, Uzenáč a popíjí desítku. Opatrně a s odstupem k němu přistupují a zkoumají ho ti nejodvážnější. Ten nejoprskleší jej nakonec osloví: „ Uzenáči, jsi to ty, vždyť máš být na prkně? Ten zase tupě zíral a nevěděl co se kolem děje. Nakonec to dopadlo tak, že místo věnce a piety byla pijatyka až do poslední koruny.

Další figurkou byl Jarda Slavík z Hradečna, řečený Andula. Byl to starý mládenec žijící s maminkou. Do práce jezdil za každého počasí na kole. Pánské kolo někdy z přelomu čtyřicátých a padesátých let neurčité barvy bez přehazovačky. Jarda nikdy z kola neslezl. Vyšlapal všechna stoupání aniž by slezl z kola. Měl zajímavý styl jízdy. Na řídítkách koženou aktovku s náplní krušovické desítky, kterou cestou upíjel, jako by spotřebovával pohonnou směs. Každé auto má výfuk na odvod splodin. Jarda měl celou cestu v puse

zapálený doutník a výrazně pobafával. Ještě dlouhou dobu po projetí bylo cítit aroma doutníku.

Protože celoročně trénoval na kole, jezdil i závod Unhošť – Karlovy Vary a zpět. Ne neměl jiné kolo, jezdil na své plečce jako do práce. Nikdy na startu nechyběl s nabitou taškou Krušovic a zapáleným doutníkem. Pivo většinou doplňoval při průjezdu Krušovic tam i zpět. Doutníků měl dostatek v saku. Buď limit stihnul a pokud ne, tak ani do Unhoště nejel, ale na Slovance zahnul přímo na Hradečno. Při průjezdu Slovankou jej povzbuzovaly davy fanoušků ze šachty.

Nebo takový Franta Mračer z Rynholce. Na směnu jediné s velkou zámečnickou taškou plnou pív.

Musel trénovat i na šichtě. Jezdíval o víkendech na soutěže v pití piva. Tam jich, jak tvrdil pil kolem šedesáti. Na směnu si jich nosil třicet a když byl v tréninku, pil každý den v hospodě v Rynholci pív čtyřicet.

Dalšími pivaři byla parta ze družstva 308 Kašpar, Culek, Provazník. Na směnu každý tahnul tašku pív. Ty zahrabali ke štůsu, aby zůstaly pokud možno

chladné. Začli makat, tempo měli solidní a za chvíli se z nich pot jen řinul. To byl signál, aby jeden z nich vyhrabal jedno pivo, otevřel jej a napil se. Pak podal lahev druhému a ten třetímu, který ji dopil. Zase makali všichni tři, po chvíli další z nich odběhl ke štůsu a všechno se opakovalo. Když se přiblížil konec směny zbyly jen tři piva. To si ke štůsu sedli oni a každý si vychutnal svoje poslední pivo. To jim vydrželo jen do kantýny, kde si koupilimetr piv, naházeli do sebe a rychle na autobus směr Stochov do jídelny. Tam každý z nich ještě několika pivy spláchnul prach a spokojeně šli domů.

Honza Fajfr ze 302 byl pan havíř. Když šel, tak to se někdo nesl. Shodou okolností to byl chlap, se kterým jsem měl tu čest odpracovat první šichtu na Nosku. Byl vdovec a sám vychovával dvě děti. Když přišla neděle nic ho nezastavilo a on musel do Prahy do Chuchle na koníčky. Protože tam jezdil každou neděli, znal jezdce i koně a tak sázel na dostihy. Nikdy nám neřekl kolik vyhrál, ale vždycky se ušklíbl a říkal: „ Jo hoši na šachtu chodím, protože musím pracovat, ale na koníčky chodím vydělávat.“

Jarda Chytrý násypář na XIX. úpadním překopu. Do práce chodil mezi prvními. Sfáral a šel pěšky na úsek, protože do vagonku se nasoukával velice těžko. Při jeho váze snad 200 kilo se není čemu divit. Vždycky říkával, že všechny komunisty pověsí na pouliční lampy ve Strašecí. Chlapy z něho měli jen prču. Když měl v práci čas, běhal po chodbách a sháněl prázdné lahve. Ty pak po šichtě vracel do prodejny na šachtě a kupoval si za to cigára. A tak chlapy vymysleli, že mu trochu přispějí. Když po pase nejela forota, pustili po pase prázdnou lahev a za ní o kousek dál veliký kámen, lahev dojela k násypu a cinkla do vozu Jarda ji zaregistroval a už se nahýbá do vozu, aby jí vylovil. Když vtom žuchne do vozu šutr a flašku rozbije. Ten slovních nejsprostších jmen bych vám přál slyšet. Zatím chlapy za rohem se mohli potřhat smíchy. Avšak dokázal se i pomstít. Čekal až chlapy pojedou po šichtě po pase k násypu a protože vědě, že na pase leží, hodil nad pas požární hadici a pustil hydrant. Na tu dálku to nikdo nevidě a tak většina vyjela k násypu durch. Vrchol jeho žravosti jsme sledovali se zájmem v jídelně. Na velký talíř mu nandaly kuchařky věnec knedlíků, zalily mořem omáčky a měkde se krčilo i

maso. Jarda sedl, napíchl první knedlík a šup, už byl v něm. Kolik knedlíků, tolik soust. Utřel hubu a šel vedle do prodejny. Tam nakoupil šišku sekané, salámu a bochník chleba. „Maruš napiš mi to.“ on totiž měl peníze jen o výplatě, kdy poplatil dluhy a znovu se zadlužil. S naditou taškou nastoupil do autobusu. Sedadlo měl sám pro sebe, protože se vedle něho nevešel ani ten největší hubeňour.

Ještě vám povím o jednom kamarádovi z naší party. Gusta Struhár, Rumcajs jako by mu z oka vypadl. Když byla výplata, čekávala na něho před východem ze šachty manželka a hned jej zkasírovala. Pokud se jí to z nějakého důvodu nepodařilo, když jí utekl zadem, tak ho dalších několik dnů neviděla. Dokud měl peníze, tak cestoval po všech možných hospodách až v té poslední, když už pil na dluh, zatelefonoval manželce ať vezme peníze a přijede si pro něho. Ona ho ve štychu nenechala, sedla na autobus a z té poslední hospody jej vyplatila a vzala ho domů.

Toliko o některých postavičkách v našem revíru. Zase někdy vám povím o dalších. Na šachtě byla spousta vyjímečných lidí, ale všichni byli kamarádi a když

jeden druhému něco provedl, postižený mlčel, ale ihned začal kout odvetu. A tak nám krásně ubíhala každá směna a my se těšili na další den.

Ing. Antonín Berger

Unikát z Otvovic

Již od roku 1987 navštěvuji pravidelně odvaly v Otvovicích pocházející z těžby dolů Felix a Jan, kde se nacházely konkrece s mineralogicky chudší výplní než na kladenských lokalitách a proto byly pěknější nálezy náležitě ceněny.

Za celou tu dobu a po rozklepání několika desítek pelosideritů se mi podařilo (kromě hojných pyritů) nalézt pár pěkných klencových ankeritů, diskovitých sideritů a mezi nejlepší nálezy jsem považoval donedávna několik jehlic milleritu, které dosahovaly max. délky 9 mm.

Lokalitu jsme v posledních letech začali hojně navštěvovat s kolegy, kteří se věnují převážně karbonským rostlinám a tyto dva odvaly jim poskytovaly velice bohaté a pěkné nálezy. Při těchto návštěvách jsem se věnoval spíše vyhledávání pelosideritů, ale díky tomu, že lokalita je velmi často navštěvovaná a poměrně při povrchu i překopaná, tak nálezy byly velmi neuspokojivé. Zkoušel jsem vykopat i mělké sondy na místech, které jsou zarostlé hustou vegetací nebo na místech kde jsem předpokládal, že

běžného sběratele toto místo z hlediska nedostupnosti odradí.

V květnu 2022 po předchozí domluvě s majitelem pozemku, kde se nachází i část odvalu jsme pomocí minibagru na úpatí odvalu prováděli průzkumné sondy. Z počátku naše úsilí bylo odměněno nezajímavými vzorky, ale kolega David neúnavně rozklepával haldovinu obsahující zde bohatou karbonskou flóru a po několika úderech se ozval radostný výkřik. V domnění, že má nález v pelosideritu jsem se přihnul se svým kladívkem a úmyslem ho ubezdušit a získat tak další přírůstek do své sbírky. Jaké však bylo zklamání, když v ruce držel bíložedý kus tufu a v něm jakýsi prouhelnatělý plevel. Z jeho výrazu jsem však usoudil, že se jedná o něco výjimečného a to mi posléze potvrdil. Jednalo se o největší a zároveň nejlépe zachovalý exemplář liánovité kapradiny *Senftenbergia plumosa*, který dosud na této lokalitě našel. Trochu jsem si oddechl, že nebudu muset skrývat zakrvácené kladivo a zahrabávat dalšího sběratele do haldy.

Tento den se však nemělo jednat o to nejlepší co si pro nás halda přichystala. Poslední sondu jsem vybagroval uprostřed svahu a vytvořil tak velice strmý sráz, kde se posléze začaly sypat z horních vrstev větší části vyschlé haldoviny a docela vydatně se prášilo. Tak jsem tedy toto místo opustil a vylezl se podívat na sesunutou část a pod uvolněné kořeny akácií a šípkových růží. Tam moje cvičené oko zaregistrovalo oblý kámen připomínající kamenný bochník – pelosiderit. Po vyjmutí této konkrce mi překvapila nízká hmotnost a proto jsem první úder paličkou doprostřed vzorku vedl s cítem pyrotechnika. „Pecka“ se však rozlomila v okrajové části a vznikly i trhliny probíhající celým vzorkem. Dodnes jsem rád, že jsem v úderech nepokračoval. Díky tomu, že pelosiderit byl velmi tenký „pecku“ jsem pomalu ručně rozlamoval. Všechny dutiny byly vyplněné pudrovitým dickitem a po odfouknutí se mi zastavil dech. V dutině se objevil trs tlustých kovových jehlic jemně poprášený dickitem – millerit! Zatočila se mi hlava a nemohl jsem dýchat a ani se zvednou z haldy, z hrdla ani hlásek. David na mě nevěřícně zíral a netušil co se děje. Konečně jsem popadl dech, postavil se a

začal křičet a metat kozelce. Po několika minutách jsem se trochu zklidnil a šel se podívat na svůj nález. Další foukání a prskání do dutiny odhalilo tyto jehlice úplně a trochu jsem se zarazil. Millerit změnil barvu na ocelově šedou s namodralým nádechem! No, i na Ronnovce nebo Pragovce jsme nalézali namodralé millerity – beyrichity. S dobrým pocitem a vlastně neočištěným vzorkem jsme se sbalili a vyrazili zpět do svých domovů. David vyčistil svoji velmi pěknou kapradinu a já se pustil do formátování a následného čištění také.

Po opláchnutí vodou a úplném odstranění dickitu z povrchu jehlic však na mně vykoukly ploché, podélně rýhované, špičkou ukončené krystaly! To již na millerit nevypadá a po prozkoumání lupou jsem si tipnul, že by to mohl být antimonit – pár jsem jich v Číně viděl.

Zachoval jsem zbytek pelosideritu a i několik úlomků. Na jednom z nich bylo několik vypadnutých jehlic které jsem předal Mgr. Jiřímu Sejkorovi, zda by je nemohl prověřit.

Velikost pelosideritu: 38 x 25 x 10 cm, odhad cca 7 kg. Velikost vzorku: 10 x 11 x 9 cm. Velikost trsu jehlic: cca 2,2 x 2,5 cm. Délka nejdelší jehlice cca 22 mm.

*Pelosiderit s dutinami a jehlicovitými krystali
pravděpodobného antimonitu*

Stav miesta nálezu pelosideritu na odvalu dolu Jan / Felix v Otvovicích

Senftenhergia plumosa

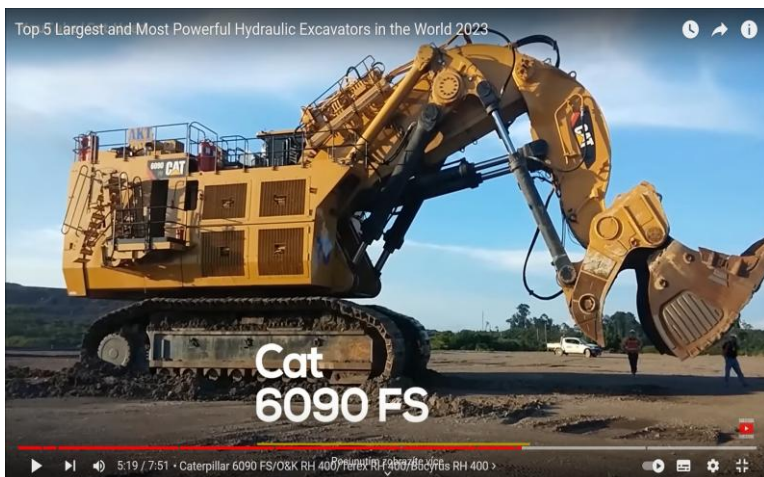
Detail nálezu

Jiří Špalek

Pár největších bagrů podle hmotnosti

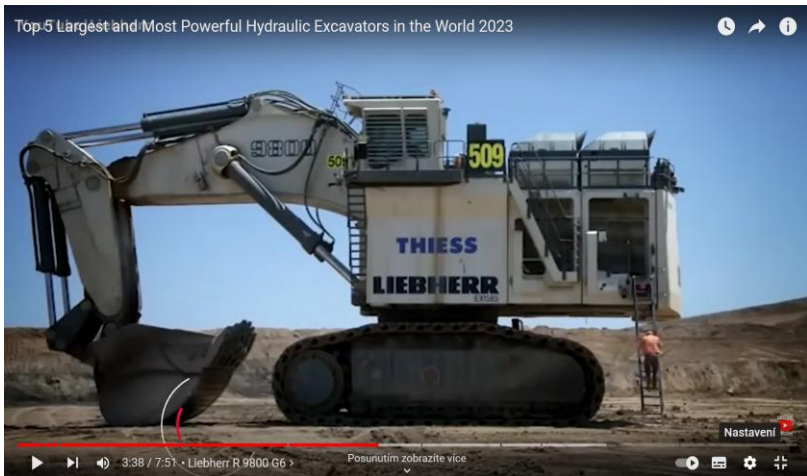
Caterpillar 6120: hmotnost 1.270 t, motor 3.360 kW, lžice 46-65 m³

Caterpillar 6090FS: 1.100 t, motor 3.360 kW, objem lžice 52 m³, hmotnost objemu max. 90 t

Hitachi EX 8000-7: hmotnost 830 t, motory 3.000kW,

lžíce 45/52 m³

Liebherr R9800 G6: 830 t, motory 2.983 kW diesel (3.400 kW elektro), 52 m³

Komatsu PC 8000-11: 790t, motory 2.998 kW diesel, 2.938 kW elektro, lžíce 43 m³

Ing. Pavel Mužík

zdroj snímků: Youtube, Top 5 Largest and Most Powerfull Hydraulic Excavators in the world 2023

O znovunalezeném historickém praporu

Ing. Karel Kestner k nalezenému historickému hornickému praporu s jeho obvyklou nevšední pílí zjistil a zveřejnil na facebooku:

Nedá mi to, abych (se značným zpožděním) nepreferoval o kuriozním (znovu) nálezu insignií Kladenského kamenouhelného těžarstva. Na tamější radnici je, podle zprostředkovaných informací, donesl potomek chlapíka, co je odklonil z tamějšího muzea, poté, co se s ním údajně v něčem nepohodl. Nevím, jak moc je historika pravdivá, ale je čtivá, tak ji zde uvádím a podobný životaběh přeji Příbramákům s jejich stříbrnými trably.

A nyní už zase budu dělat chytráka a povím vám, či vlastně ty spolkové znaky byly. Když těžař Antonín Vítek zaměstnal Jana Váňu, který tehda kopal kanalizace v Praze, poslal jej kutat k vesničce Kladno, kde se horečnatě hledala uhelná sloj. Náročnou anabázi jim financoval pražský měšťan, velkomlynář a majitel Žofína Václav Novotný. Po meších peripetiích s báňským úřadem a trochou té levárny na Jirátku z Buckova, se nález podařil k 1.listopadu 1846 a v místě vznikla šachticka Kateřina-Josefa.

.

Tou dobou se nám těžař Vítek kamsi vytrácí a protože se připravuje investičně náročné otevření nedaleké šachty Václavka, spojuje se Václav Novotný kapitálově

s grundnerem Vojtěchem Lannou. A tak 30.září 1847 vzniká těžařstvo Pražské kamenouhelné doly u Kladna (Prager Kohlenwerk nächst Kladno). Šlo o velké peníze. Nejenže byla blízko, tehdy ještě průmyslová, Praha, ale nedaleko se nacházela i ložiska železných rud. Byl věk výstavby železnic a tohle byla tutová kombinace.

.

Z Moravy proto v roce 1848 přispěchali bratři Kleinové, kteří se v odvětví již nějakou dobu úspěšně pohybovali, a všichni společně (iniciály N K L na stuze!) založili KLADENSKÉ KAMENOUHELNÉ TĚŽÁŘSTVO (KLADNOER STEINKOHLEBERGWERK). A právě téhle firmy jsou ty znovunalezené insignie. Nosili se v průvodech o hornickém dni, při svěcení dolů, ale také při nábořech v blízkých vesnicích. Hudba vyhrávala, havíři maširovali a místní chasníci byli lákáni pod zem.

.

Jakéže doly tahle vlajka se stuhama reprezentovala ? Byl jím dozajista původní důl Kateřina-Josefa (podle jmen manželky Novotného a dceři fabrikanta Chokolády), sv. Václav (podle patrona velkomlynáře Novotného), František (možná po jednom z Kleinů) a Layer (tady je to více než jasný). Ale také třeba Belšanka u Lužné, Zeměchy a Svárov. Kutalo se ale také kdesi Pod Hájkem, U Božích muk, Pod ovčínem a u Pecínova.

.

Už 10.května 1851 ale došlo k rozštěpení tohoto těžarstva, kdy se z původního spolku majetníků vydělil Kladenský železářský spolek, ten byl už bez Václava Novotného. K opětovnému spojení obou dochází až 28.července 1857, kdy vzniká Pražská železářská společnost (Prager Eisenwerk Gesellschaft) a to ještě za účastenství pánu Florentina Roberta a H.D. Linheima. Ale to už je jiný příběh s jinými stuhami a prapory. Tyhle se tedy nosily jen 1848-1857, tedy necelých deset let, tak nechápu, proč jsou tak ošoupané, leda, že by byla pravda, že ten nelegální majitel je ukryl kdesi na půdě.

.

Ale fajn, že se vrátily. A kdyby jste si je chtěli užít, tak se přidejte do Klubu přátel hornických tradic Kladno, budou je mít zapůjčené na ty jejich parády. A nebojte se, berou i salónní havíře, neb ti ryzí, nefalšovaní, nám pomalinku vymírají. Zdař Bůh!

Ing. Karel Kestner

Pražská společnost železnického průmyslu r.1863

Uhelné doly a spojené s nimi železné hutě a válcovny, které nyní majetkem jsou akcionářské společnosti, právě utvořené, jsou pro veškerý průmysl český tak důležité, že zasluhují nejenom pozornost velkých průmyslníků a peněžníků, nýbrž každého,

komu vývin a zdar průmyslové činnosti v Čechách na srdci leží.

Neboť předmětem zmíněné společnosti jest těžení kamenného uhlí a výroba železa, tedy dvou látek, které jsou hlavními pákami veškerého průmyslu, a tudíž obecného blahobytu. Více nežli kterákoliv země rakouského mocnářství jsou Čechy požehnány těmi blahodárnými látkami, a jak již teď během posledních desítiletí znáti bylo, roste s výtěžkem jich také veškerá průmyslnost česká. Každý podnik, který k tomu směřuje, aby kamenné uhlí a železo ve větším množství, nežli posud se vyrábělo, směřuje též k zvelebení veškerého průmyslu a obecného blahobytu v Čechách.

Když tedy od r. 1846 kladenské uhelny netušeným způsobem se zvelebovaly a kolem nepatrného druhdy městečka velkolepá hutnická osada ve zdvihla, těšil se zajisté každý přítel českého průmyslu z těchto překvapujících pokroků a přál upřímně zdaru a zaslouženého prospěchu smělym a důmyslným podnikatelům.

Tím více byl však každý překvapen, když při valné schůzce účastníků loňského roku (r.1862) navzdor znamenitému rozvinutí hornických a hutnických závodů a navzdor velkolepému nákladu, jež tyto závody spotřebovaly, užasnutému obecenstvu se náhle objevilo, že kolos Kladenský spočívá na hliněných nohou.

Kladenské dolování na uhlí započalo r. 1846, kdežto na blízku u Štěpánova nynější ředitel hornický, pan

Jan Váňa, tenkrát co horolezec (Steiger) výchoz uhelného ložiště odkryl a podporou a ve jménu pana Václava Novotného z Prahy sv. Kateřinskou šachtu k němu prorazil.

Brzo na to spolčil se p. Novotný k vydatnějšímu dolování s p. Lanou a s pány bratřími Kleiny, mimo to se utvořila s účastenstvím těchto pánů Kladenská železnická společnost k dobývání železa, takže společným jich namáháním celý podnik brzo tak společným jich namáháním celý podnik brzo tak se zvelebil, že byl před r. 1857 na 9,745.200 zl. stř. ceny úředně odhadnut.

Roku 1857 spojila se Kladenská společnost železnická a uhelná s velkokupcem Robert & Comp. co majitelem uhelen ve Vrapicích a s velkoobchodníky J. M. & H. D. Lindheim co majiteli uhelných a železnických závodů ve Vlkyších a u Plané v novou společnost pod firmou: Pražská společnost železnického průmyslu (Prager EisenIndustrie Gesellschaft), kteráž veškerý hornický a hutnický majetek těchto tří účastníků převzala v ceně 8,630.000 zl. stř. čili 9,061.500 zl. r. č.

Dle společné úmluvy zúčastnili se čtyři členové nové společnosti takto v základním tomto kapitálu:

- a) Kladenská uhelná společnost se sumou
2,912.625 zl. — kr.
- b) Velkokupec Lindheim se sumou
2,535.062 zl. 30 kr.

c) Kladenská železnická společnost se
sumou 1,941.750 zl. — kr.

d) Velkokupec Robcert &Cp. se sumou
1,240.562 zl. 30 kr.

Společenský kapitál tento byl rozdělen v 8630 podílů 100 zlatových a každý ze čtyř účastníků, obdržel přiměřenou jich částku a sice úhrnem 4700 podílů co část bez společného svolení neprodejno a 3930 podílů co část k prodeji tichým účastníkům ustanovenou.

K zvelebení závodů v dolech a hutích, zvláště k vyvedení železnice z Kladna do Nučic k ložiskům železné rudy, k vystavení nových pecí a válcoven, pak utvoření živnostenského kapitálu, převzala nová společnost od kreditního ústavu ve Vídni půjčku 3 a 1/2 milionů zlatých se 6 pct. na pět let; mimo to vykazuje letošní zpráva valné schůzky v passivech co separátní kapitál zakladatelů, co uložené kauce, accepty a co dluhy jiné značné sumy, tak že zúročitelný kapitál obnáší 16,680.180 zl. 9 kr. r. č.

Nic méně vykazuje tatáž zpráva o letošní valné schůzce po zapravení všech výdajů a úroků čistý výnos 48.262 zl. 12 kr. r. č., v porovnání s předešlými výnosy ovšem značně menší, avšak předce dostatečný, aby s uvážením všeobecných okolností solidní podstatu celého podniku před světem osvědčil.

Umělá budova cifer letošního výkazu nevysvětlí nám tudíž zoufalé takřka kroky, ježto společnost k svému udržení podniká. Dle uzavření valné schůze posavadních účastníků dne 14. září r. 1863 uvádí se

totiž heroickým sebezapřením základní společenský kapitál 9,061.500 zl. na 12pct, tedy na 1,087.380 zl. a jen tuto sumu vyhražují sobě staří účastníci v akcionářském kapitálu 8 milionů zlatých, za kterouž cenu všechen svůj posavadní majetek v dolech a hutích ovšem i se všemi passivy nové akcionářské společnosti přenechávají.

Jakožto hlavní důvod tohoto znamenitého převratu mohlo by se sice uvést, že letošním rokem uplynula lhůta k zaplacení 3 a 1/2 milionu zl. kreditnímu ústavu, avšak ani nová akcionářská společnost nezplatí tento dluh najednou, nýbrž spíše zúčastní se kreditní ústav v odbírání akcií a mimo to dalo by se očekávat, že při velkolepém zřízení a rozšíření všech závodů společenských, při náramné redukci základního kapitálu, posavadní společnost sama v sobě dostatečné síly nalezne, aby obtížného závazku se zprostila.

Vysvětlení tohoto převratu nemůžeme tedy hledati ve výkazech ciferních, nýbrž v povaze podniku samého a posavadního jeho řízení. Vyslovujeme své mínění bez obalu, že kdybychom měli na zřeteli jen osoby a nikoliv věc, snadno bylo by nám ukázati, jak odůvodněna jest nedůvěra valné části obecnstva v posavadní jejich počínání, avšak právě že nám leží na věci, pro vývin a pokrok celého česk. průmyslu veledůležité, opomeneme zúplna osob se dotýkati, nýbrž obmezíme se v následujícím na objektivní líčení závodů, nynějšího majetku akcionářské společnosti. Objasníme tedy cenu jejich nynější a vyhlídky do budoucnosti, dokážeme k obhájení těchto průmyslových a hornických závodů samých, nikoliv

však k obhájení dosavadní správy jejich, že mohou státi bohudíky na základu bezpečném, avšak nezatajíme, že cesta, kterou posavadní podnikatelé kráčeli, zpříma vede k záhubě podniků těchto, kteréž by mohly býti na staletí podnětem bujarého vzletu veškerého průmyslu v království českém.

Považujeme-li uhelné doly za nejvýnosnější majetek společnosti, musíme pravý opak vysloviti o druhém stejně rozsáhlém závodu jejím, totiž o závodu železnickém, o pecích a válcovnách. Výborně hodí se k naznačení toho závodu definice, jakouž na posledním sněmu českém jistý Demosthenes doly havířské názorně vylíčil, že jsou totiž díry, které se stávají pořád většími - pro pohlcování kapitálů.

Ba závod tento objevil se od prvního svého počátku co propast bezedná, která nejenom kaitály na úvěr zjednané, nýbrž i všecken znamenitý výnos uhelných dolů (pokud od účastníků bezprostředně užíván nebyl) pohltila, tak že na něm nyní po redukci základního jmění 9,061.500 zl. na 12 pct. ještě passiva 7 milionů zl. vězí!

Příčiny tohoto úžasného výsledku nejsou nikomu, kdo jenom poněkud poměry našeho železnického průmyslu zná, tajné. V nynějším okamžení, kde se jedná o znovuzrození a upevnění společnosti, byl by to věru nepřátelský úskok na újmu nadějného průmyslu českého, kdyby se příčiny tyto zatajovaly a proto nám, kteříž zvedáme varujícího hlasu v čas jak doufáme ještě přiměřený, nejméně by příslušelo, lichými omluvami je zatajovati.

Příčiny neblahého výsledku spočívají patrně v nedostatku průmyslové inteligence, kterýž se zvláště tím jeví, že při zakládání nového průmyslového odboru mocnost kapitálu se staví nad zkušenosti vědecké, a mimo to souvisí bohužel s oním proudem humbugu a onou nedočkavostí po ovoci kvapných podniků, kteréž může býti odměnou jen neúnavné píle a skutečného věhlasu, v posledních však desetiletích žádoucím se stalo cílem peněžní spekulace.

Když před založením starší společnosti železnické v Kladně vystavěny byly dvě pece k tavení železa koksem a první nákladné sice avšak mnohoslibné pokusy v tom směru se staly, vítal každý přítel českého průmyslu tyto pokusy, jakožto předchůdce šťastného obratu v hutnictví českém.

Avšak místo aby se v těchto pokusech opatrnou a solidní zevrubností pokračovalo a spolehlivým skoumáním našich rud železných a druhů kamenouhelných celému českému železnictví nová prospěšná dráha uchystala, pustili se podnikatelé na překot do závodů velkolepých, svěřili je mnohomluvným cizincům, v poměrech našich průmyslových a přírodních ani nejskrovnější mírou neobeznámeným, šířili na sliby a domysly chytrých dobrodruhů stavby a stroje takřka do nekonečna a vše to nikoliv k zdokonalení domácí výroby, nýbrž k získání monopolu, jenž měl býti hrobem veškerých závodů skrovnějších.

Tak se ovšem stalo, že se společnost nyní honosí majetkem 4,371.682 čtv. sáhů rudních ložišť, 10 pecemi na železo (z nichž 6 jich stojí v Kladně a 1

Karolinengrundu, 3 jsou najaté), 3 válcovny (ve Vlkýších, Nýřanech, Josefshütte) a znamenitým počtem koksových pecí taktéž vykazuje se roku 1862 - 1863 výrobou 527 469 centů surové litiny, 261.487 centů šín na železnice a asi 116.000 centů jiného železného zboží (obchodní litiny, plechu atd.), avšak pátráme-li po výnosu této podivuhodné výroby, nalezneme ve výkazu letošní zprávy jen 48.262 zl. 12 kr., kteréž na uhelny a železnické závody se rozdělují a jak se podle jistých zasmušilých obličejů zdá, prozatím mezi imaginární veličiny náležejí.

Specifikace příjmů a vydání jest v těchto okolnostech ovšem tajemstvím správní rady, nicméně vychází již z letošního výkazu samého najevo, že celý závod, pokud se týče železa, pracuje se škodou a že nikterak nepodává žádoucí bezpečnosti k zaručení nového kapitálu 8 milionů zlatých, jímž obecnstvo k udržení a zvelebení jeho má přispěti.

Podle posavadní obdoby není nic podobnějšího k víře, nežli že i nových 8 milionů zlatých i v neschůdné hloubi železných dolů a pecí utone.

Vytkneme-li jenom některé vady nynějšího závodu, uvedeme především nešťastné spojení podniků Kladenských se závody Lindheimskými v Plzeňsku, kteréž zcela nepřiměřený equivalent (ač znamenitě vyceněný) do spolkového majetku přivedly. Válcovny ve Vlkýších a Nýřanech pohltily již ohromné kapitály a přece nesloužily k ničemu, nežli že zboží vyrobené na centu asi o 1 zl. se zdražilo. Neb měl-li z dovážení surové litiny do Vlkýšů a vyváleného zboží nazpět

zvláštní nějaký prospěch vyplynouti, toť obyčejnému výpočtu všem nedostižné zůstává.

Všední rozum taktěž nepochopí, proč se válcovny nezřídily v Kladně samém, nebo alespoň v Kralupech neb u Prahy, nevytýkaje ani zbytečnou rozsáhlost a nákladnost jejich.

Druhá vážná příčina posavadního nezdaru spočívá v povaze kladenského železa. Pokud je známé, vynikalo nade všemi druhy železa v Čechách vyrobeného tou zvláštností, že bylo křehké v horku i studenu. V novější době má prý již lepší býti, neboť náhodou (!) prý nalezen jest lepší materiál rudní ve sferosideritech, když jistého času staré zásoby došly. Tato náhoda jest nejostřejší kritikou posavadního počínání. K tomu tedy sloužily miliony nákladu, k tomu byly ohromné pece vystaveny, aby se náhodně přenechalo, jakých rud nejprospěšněji v hutnickém závodu upotřebiti se dá!

Není zde na místě, abychom ukázali na lehkovážnou povrchnost, jakou rudy, přísady a palivo vybírány byly, smutný výsledek posavadní jest bez toho dosti výmluvným žalobníkem; toť však co nejdůrazněji vysloviti se musí, že mezi přední úlohy budoucí správy hutnické náležitosti musí, zevrubnými a důkladnými pokusy povahu rud, přísad a koksu ustanoviti a podle toho teprva postup výroby vyměřiti.

Se stanoviště vědeckého nedá se o konečném podaření těchto pokusů pochybovati, záleží však na osvíceném průmyslu, aby pochodni vědecké všude upotřebila, kde navyklá praktika nestačí. Makání ve

tmě povede celý podnik tou cestou, kterou posud kráčel - totiž k marnému rozhazování kapitálů.

Třetí závada hutnického závodu leží sice mimo věcnou podstatu jeho, nicméně zahrnuje v sobě snad nejhlavnější příčinu jeho úpadu. Jest to užívání příliš drahého kapitálu. Úvěrné společnosti popřály sice podniku navzdor výslovnému znění svých stanov znamenité a na papíru laciné peníze, co však v takových případech tajné mocnosti vyžadují - toť správní radě z trpké zkušenosti známo. Utvořením akcionářské společnosti má se sice této vadě vyhověti a vyhoví se snad, avšak jedině pod tou výminkou, jestli se hutnický závod potud a v té míře uskrovní, až bude státi na bezpečné půdě výroby a výnosu.

Podle nynějšího postupu považovali bychom i 3 a 1/2 milionu zlatých prioritních obligací co kapitál příliš drahý, jelikož jest v poměru k výnosu příliš veliký; akcie 4 a 1/2 milionu zlatých dočkaly by se však již prvním rokem amortisace - na útraty akcionářů...

Článek z roku 1863 přepsal Ing.K.Kestner v roce 2020 a poznamenává: nedlouho potom Jan Váňa opouští PŽS a objevuje v Hředelském těžářstvu.

Ze světa

JAR

V loňském roce evidovali v Jihoafrické republice celkem 42 smrtelných úrazů v dolech, což je výrazně méně, než předloni, kdy jich bylo 72. Z toho bylo 11 v dolech na zlato, 19 v platinových, 6 v uhelných a šest v ostatních dolech. Úmrtí při nelegální těžbě není v této statistice započteno.

Kromě toho ale ještě v JAR existuje ilegální těžba (organizovaná kriminálními gangy), proti které v poslední době místní policie bojuje. Ilegální horníci z různých zemí (Mosambik, Zimbabwe, Lesotho) pracují v otrockých podmínkách. Při zásahu policie v jednom dole našli 78 mrtvých a zachránili 246 přeživších, vesměs vychrtlých a dezorientovaných.

Rusko

Ruská federace má páté největší zásoby rud vzácných zemin na světě za Čínou, Brazílií, Indií a Austrálií, uvádí US Geological Survey. V provozu je ale pouze jeden důl na tyto nerosty, a to v obce Lovozero v Murmanskú. Těží zde státní firma Rosatom. Koncentrát se údajně zpracovává v Solikamsku, což je okolo 3 tisíce kilometrů od těžby. Plány na otevření dalších lokalit v Tomtoru (Jkutsko) a v Irkutsku byly zatím odloženy.

Rusko (Putin) nabídlo USA dodávky 2 mil. Tun hliníku ročně, pokud budou zrušeny restrikce. Před válkou na

Ukrajíně pokrývaly ruské dodávky hliníku do USA 15 % jeho importu. Dále nabídlo spolupráci při výstavbě hydroelektráren v Krasnojarsku a celkově možnosti investic USA v této oblasti ve výši 15 mld. USD.

US Geological Survey také uvádí, že Rusko má ložiska lithia cca 1 mil tun. V současné době ho ale netěží, jen jako vedlejší produkt z jiné těžby bylo získáno 27 tun (v roce 2023). Firma Polar Lithium plánuje otevřít největší ložisko tohoto kovu u Kolmozera na poloostrově Kola.

Zlato

Cena zlata na světových trzích opět trvale stoupá (aktuálně těsně pod 3.000 USD/oz), takže se všude otevírají nové doly, případně se rozšiřuje těžba.

V nejhlubším dole na zlato na světě, v Mponeng společnosti Harmony Gold, zahynul horník při důlním neštěstí, způsobeném zemětřesením.

43 lidí, převážně žen, zahynulo při sesuvu v dole na zlato v Mali. Došlo k tomu, když sestupovali do jámy opuštěného dolu, kde chtěli hledat zbytky zlata. Přitom došlo k sesuvu, který je zavalil. V této zemi jsou smrtelné nehody při nelegální těžbě zlata časté. V lednu zahynulo 13 lidí, včetně žen a tří dětí ve štole, která byla zaplavena.

Důl na zlato Mponeng v Jižní Africe, nejhlubší důl na světě (4,22 km). Za povšimnutí stojí tepelná izolace na stěnách. Těžební prostory se chladí ledovou břečkou se solí.

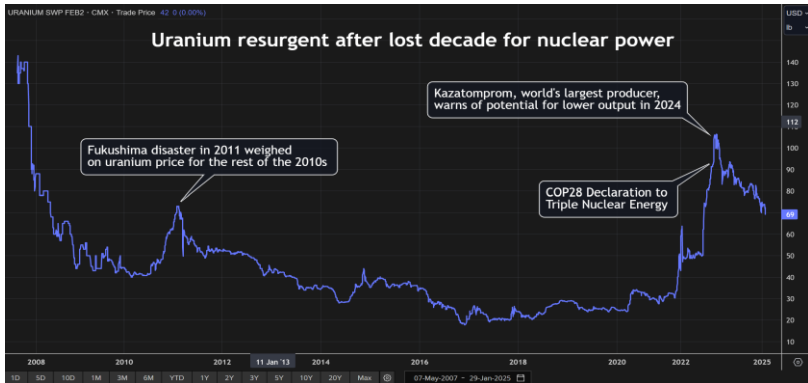

Těžba zlata v Evropě v roce 2022 (v kg):

Countries ▲ ▼	Gold production, 2022 ▲ ▼	Uran
Russia	310000	S ohledem na plánovanou výstavbu nových jaderných elektráren ve světě se znovu otevírají jak nové,
Turkey	39000	
Bulgaria	10000	
Sweden	8800	
Finland	8390	
Serbia	7290	
Greece	3000	
Spain	1400	
Poland	800	
Slovakia	399	
UK	50	

tak dříve opuštěné doly na uran. Ten však bude jako

palivo zapotřebí až za nějaký čas, takže kupodivu

zatím cena uranu je stále nízko, či dokonce klesá.

Vývoj ceny uranu v posledních letech

To, že uran nebyl zařazen mezi seznam kritických surovin (v Aktu o kritických surovinách) bylo vysvětlováno tím, že je to „palivo“. Nyní se zvažuje, zda by tam přeci jen neměl být zařazen.

Lithium

Všude po světě se otevírají doly na lithium, i když se zatím jeho cena drží relativně nízko. Začátkem roku 2023 se pohybovala přes 80 USD/kg (jak za lithium hydroxid monohydrát, tak za lithium karbonát), tak v současné době je okolo 10 USD/kg. Ostatní lithiové produkty jsou na tom obdobně.

Evropa

Evropské doly tvořily v roce 2022 více než šest procent celkové celosvětové těžby nerostných surovin, což je řadí na čtvrtou oblast s největší těžbou nerostů na světě. Mezi nejvýznamnější nerostné suroviny v Evropě patří nikl a měď, z nichž každá představuje devět procent celosvětové produkce, a cement, který bude v roce 2022 představovat téměř sedm procent celosvětové produkce. Evropa je však čistým dovozcem mnoha minerálních komodit, přičemž závislost na kritických dovozech nerostů je považována za obzvláště problematickou. Očekává se, že poptávka po kritických minerálech, jako je lithium a vzácné zeminy, bude důležitější než ropa a plyn.

Co se v Evropě těží

Stavební minerály: mimo jiné písek, štěrk, sádra, kámen. Průmyslové nerosty: Evropa je významným světovým producentem potaše, kaolinu, kazivce a magnezitu. Rudy: Evropa je významným producentem mědi, olova, chromu, zinku a stříbra. Pouze sedm zemí v unii má aktivní kovové doly.

Budoucnost

Evropská komise zdůraznila potřebu revitalizace těžebního průmyslu se zvláštním důrazem na kritické nerosty (Akt o kritických surovinách). Důvodem je očekávaná drasticky zvýšená poptávka po kritických minerálech do roku 2030 a touha snížit závislost na dovozu od velkých dodavatelů, jako je Čína. S protesty proti ekologickým dopadům navrhovaných projektů na jakoukoliv těžbu a bez jasných vyhlídek

na financování je však budoucí expanze těžby v Evropě nejistá.

Ze Slovenska

Společnost Military Metals rozšířila své hledání ložisek kritických nerostů i za hranice Kanady dohodou o koupi tří starých ložisek na Slovensku. Dvě z ložisek jsou na antimon, zatímco třetí je na cín. Hlavním zdůrazňovaným přínosem je ložisko Trojárová antimon nedaleko Pezinoku na západním Slovensku, které bylo v sovětské éře rozsáhle prozkoumáno. Ložisko dříve vlastnila společnost Molten Metals, která zveřejnila historické výpočty zásob na 415 000 tun rudy s obsahem 0,162 % antimonu a 1,148 g/t zlata na základě dat podzemního průzkumu.

Dalším ložiskem je cínový důl Medvědí (pravděpodobně je míněna Medvedie štôlna). Kalkulované zásoby rudy (z dob Sovětského svazu) jsou 863 000 tun o obsahu 0,19 % cínu podle klasifikace nerostných ložisek podle sovětského stylu. I když tyto odhady zatím nejsou v souladu s moderními normami, Military Metals uvedl, že bude pracovat na jejich validaci novými vrty, které zajistí soulad s požadavky NI 43-101. Druhé antimonové ložisko se nachází na východním Slovensku a nemá zveřejněný odhad zdrojů. Ložisko ukrývá 10 km dlouhý žilní systém s poruchami. Generální ředitel Scott Eldridge uvedl, že nová akvizice strategicky staví Military Metals do pozice předního průzkumníka a těžaře antimonu – klíčové komponenty pro bateriovou

technologii, pokročilé vojenské systémy a další průmyslové aplikace.

„Projekty Trojárová a Tienesgrund (?) nabízejí značný potenciál rychlého pokroku, zejména s ohledem na silnou hornickou infrastrukturu a historii Slovenska. Vnímáme to jako dokonalé sladění se zákonem o kritických surovinách Evropské unie, který otevírá dveře potenciálním unijním zdrojům financování, neboť tyto projekty posouváme směrem k těžbě,“ řekl Eldridge. Nová akvizice navazuje na to, že společnost Military Metals nedávno získala v Novém Skotsku ložisko West Gore, v minulosti poskytující antimon. West Gore je podzemní důl, který fungoval v letech 1882 až 1939 a antimon získával až ze sedmi těžebních úrovní. Svého času to byl nejvýznačnější kanadský důl na antimon.

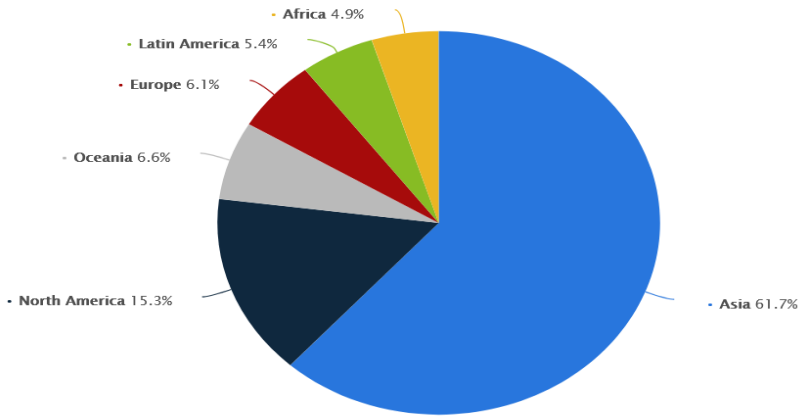
Ukrajina

Hovoří se o jejím obrovském nerostném bohatství, avšak dostupná data naznačují, že reálné zásoby kovů vzácných zemin jsou velmi omezené. Podle americké geologické služby USGS například Ukrajina nemá žádné prokazatelné rezervy důležitých prvků z této skupiny. Nejznámější je ložisko Novopoltavské v Záporožské oblasti, objevené sovětskými geology roku 1970. Mezi lety 1978–1991 tam probíhal podrobný geologický průzkum, který odhalil komplexní rudní ložisko fosfátů s příměsí vzácných zemin, niobu a tantalu. Šlo tedy o předběžně odhadnuté množství nerostů. Nicméně po rozpadu SSSR byly další práce zastaveny a od roku 1991 se vývoj ložiska nepohnul. Historické odhady tak zůstaly desítky let

neaktualizovány. Podmínky v oblasti jsou složité: Ložisko má vysokou hladinu podzemních vod a vyžadovalo by nákladné odvodnění. Ukrajinský geologický průzkum uvádí, že těžba by si vyžádala investici kolem 300 milionů dolarů. A přesto by tyto zeminy při současných cenách byly nerentabilní. Obecně jsou ukrajinské nerostné zdroje problematické. Vzácné zeminy se v tamních ložiscích vyskytují ve velmi nízkých koncentracích a jsou rozptýleny v obtížně zpracovatelných minerálech. Například v Novopoltavske jsou vzácné zeminy obsaženy v minerálu, ze kterého se musí kýžené látky získávat složitými chemickými postupy. Pouze tři země na světě (Čína, USA a Rusko) zatím prokázaly schopnost komerčně těžit a rafinovat tak složité směsi vzácných zemin. Jinými slovy, i kdyby Ukrajina zdroje měla, musela by vybudovat nákladnou technologickou infrastrukturu a zvládnout náročné zpracování. Neznamená to, že Ukrajina vůbec nemá zajímavé zásoby nerostných surovin. Disponuje zdroji uhlí a zemního plynu i některých kritických surovin jako je titan nebo galium. Ale nejde rozhodně o ložiska, která by ve světovém měřítku byla unikátní.

Svět

Těžba ze všech dolů na světě v roce 2022 je odhadovaná na 19 miliard tun. Zajímavé je její rozdělení podle regionů:

Zdroj: Statista 2025

PŘIPOMÍNÁME

Možnosti placení členských příspěvků do Klubu přátel hornických tradic Kladno, z. s.

Výše členského příspěvku je stanovena:

důchodce 100,- Kč za rok

ostatní pracující 200,- Kč za rok

Kontaktní údaje pro odeslání:

bankovním převodem na číslo účtu **35-8005440247/0100** (nezapomeňte uvést svoje jméno)

osobně v Hornickém skanzenu Mayrau ve Vinařicích u MgA. Tomáše Voldrába

Členové KPHT, kteří mají životní výročí v I.Q 2025:

90 let: Pavla Valešová

85 let: Jarmila Holubová

75 let: Jaroslav Grubner, ing. Antonín Berger, Lubomír Pejsar, Václav Švenkrt, Karel Brejla

70 let: ing. Ondřej Pícek

60 let: Václav Polcar

55 let: Pavel Táborský, David Šudřich

Gratulujeme jubilantům a přejeme jim vše nejlepší!

SUDOKU PRO VAŠI VOLNOU CHVILKU

	7	2			4	9		
3		4		8	9	1		
8	1	9			6	2	5	4
7		1					9	5
9					2		7	
			8		7		1	2
4		5			1	6	2	
2	3	7				5		1
				2	5	7		

Obsah

- 1 HISTORICKÝ EXPONÁT Z DOLU NOSEK V TUCHLOVICÍCH – PAMÁTKA NA DŮLNÍ HAVÁRII**
- 8 CO ČLOVĚK TO ORIGINAL**
- 15 UNIKÁT Z OTVOVIC**
- 23 PÁR NEJVĚTŠÍCH BAGRŮ PODLE HMOTNOSTI**
- 26 O ZNOVUNALEZENÉM HISTORICKÉM HORNICKÉM PRAPORU**
- 28 PRAŽSKÁ SPOLEČNOST ŽELEZNICKÉHO PRŮMYSLU r.1863**
- 38 ZE SVĚTA**
- 47 PŘIPOMÍNÁME**
- 48 ŽIVOTNÍ VÝROČÍ**
- 49 SUDOKU PRO VAŠI VOLNOU CHVILKU**

za obsah článků odpovídají autoři

vydává: Klub přátel hornických tradic Kladno z.s.

redakční rada: David Berger, Jaroslav Grubner, Tomáš Voldráb

redakce: Hornický skanzen Mayrau 56, Vinařice u Kladna 273 07

tel: 723 136 592, email: kpht-kladno@centrum.cz, www.kpht-kladno.cz

tisk: A centrum Kladno s.r.o,

za finanční podpory členů KPHT - Kladno z.s.